

Stan wojenny w Polsce (1981-1983) : pakiet edukacyjny

Zasoby internetu

Artykuły

Stan wojenny / Biuro Edukacji Publicznej IPN

Rozdziały: Wojna z narodem, Przeciw WRON-ie, W podziemiu, Wielka czystka, Jak walczyć z komuną?, Społeczeństwo podziemne, Represje, Kościół. Do materiałów dodano filmy związane z tematem.

<https://www.polska1918-89.pl/stan-wojenny,2083.html>

Stan wojenny w Polsce (1981–1983)

Obszerny artykuł w internetowej encyklopedii Wikipedia. Podano szereg faktów, ważne daty, ocenę tego okresu dokonaną przez historyków, akty prawne związane ze stanem wojennym, przypisy, bibliografię i linki zewnętrzne.

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Stan_wojenny_w_Polsce_\(1981%E2%80%931983\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Stan_wojenny_w_Polsce_(1981%E2%80%931983))

Stan wojenny w Polsce (1981–1983)

Fakty związane ze stanem wojennym wzbogacone o problemowe artykuły i wywiady.

<https://histmag.org/stan-wojenny-w-polsce-19811983-12368>

Życie codzienne stanu wojennego / Błażej Brzostek

<https://muzhp.pl/pl/c/709/zycie-codzienne-stanu-wojennego>

Stan wojenny

Artykuł omawiający początki stanu wojennego, pacyfikację strajków w grudniu 1981 r. (pacyfikacja kopalni Wujek), niezależne życie intelektualne, internowanie działaczy NSZZ Solidarność, zorganizowany opór społeczny.

<https://www.edukator.pl/resources/page/stan-wojenny/722>

Stan wojenny w Polsce na łamach dziennika „The Times”: (analiza jakościowa i statystyczna) / Kamila Kamińska

Artykuł omawiający badania ilościowe (statystyczne) i jakościowe przeprowadzone na podstawie materiałów prasowych poświęconych stanowi wojennemu w Polsce, opublikowanych w dzienniku The Times między 14 a 24 grudnia 1981 r.

https://studiamedioznawcze.pl/Numery/2015_2_61/kaminska.pdf

Legalność stanu wojennego w Polsce / Jakub Kowalewski

Artykuł podający odpowiedź na pytania: kto był odpowiedzialny za stan wojenny i jakie były okoliczności jego wprowadzenia?

<https://wiekdwudziesty.pl/legalnosc-stanu-wojennego-w-polsce/>

Prawne podstawy cenzury prasy w okresie stanu wojennego w Polsce (1981-1983) / Aleksandra Bagińska-Masiota

<https://pressto.amu.edu.pl/index.php/cph/article/view/706/613>

Obraz stanu wojennego w polskim filmie fabularnym : (rekonesans) / Mariusz Guzek
Analiza filmów powstałych w Polsce w latach 80-tych i późniejszych m.in. Bez końca i Śmierć jak kromka chleba.

[https://repozytorium.ukw.edu.pl/bitstream/handle/item/7369/Obraz%20stanu%20wojennego%20w%20polskim%20filmie%20fabularnym%20\(rekonesans\).pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://repozytorium.ukw.edu.pl/bitstream/handle/item/7369/Obraz%20stanu%20wojennego%20w%20polskim%20filmie%20fabularnym%20(rekonesans).pdf?sequence=1&isAllowed=y)

Stan wojenny : statystyka represji / Andrzej Friszke

W artykule podano dokładną statystykę internowania, aresztowań, skazań i innych represji, którym byli poddani działacze NSZZ Solidarność.

<https://www.ejournals.eu/pliki/art/18143/>

Zbrodnie stanu wojennego / Ewa Koj

Artykuł omawiający Ustawę o IPN z 1998 r. (zbrodnie komunistyczne), wprowadzenie stanu wojennego na Górnym Śląsku oraz śledztwa prowadzone przez Prokuraturę Wojewódzką w Katowicach i inne organy.

https://www.polska1918-89.pl/pdf/zbrodnie-stanu-wojennego_5609.pdf

Wpływ ustawodawstwa stanu wojennego na prawo cywilne w Polsce / Anna Machnikowska

Artykuł przedstawiający prawo cywilne w socjalistycznej Polsce, zmiany zasad prawa cywilnego w stanie wojennym oraz skutki stanu wojennego dla rozwoju prawa cywilnego.

<https://wuwr.pl/sfzh/article/view/1318/1289>

Twórczość literacka internowanych w czasie stanu wojennego (1981–1983) / Kamila Orman

Artykuł omawiający, wyrażony w twórczości literackiej, stosunek służb mundurowych do internowanych, warunki bytowe więźniów mężczyzn i kobiet oraz rolę poezji internowanych w dyskursie politycznym.

https://dspace.uni.lodz.pl/bitstream/handle/11089/8941/11_Orman.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Rzeczywistość przedstawiona w poezji stanu wojennego / Agnieszka Dębska

Analiza okolicznościowej poezji politycznej i tematyki w niej ujmowanej, w szczególności omówiono obrazy ulicy, domu, więzienia i rodziny.

<http://napis.edu.pl/pdf/1999/1999-V-333-346.pdf>

Poezja stanu wojennego : poezja świadectwa / Anna Skoczek

Artykuł opublikowany w czasopiśmie Napis na stronach 287-314. Autorka charakteryzuje okolicznościową poezję stanu wojennego jako świadectwo tamtych lat, ukazuje poezję w odniesieniu do konkretnych dat związanych ze stanem wojennym, omawia poezję w aspekcie dokumentalnym i socjologicznym.

<https://bazhum.muzhp.pl/czasopismo/494/?idvol=9373>

Sacrum w poezji stanu wojennego / Dorota Tubielewicz Mattsson

<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:610979/FULLTEXT01.pdf#page=48>

Opór społeczny w pierwszych dniach stanu wojennego / Wojciech Polak

Artykuł ukazujący strajki, akcje protestacyjne, manifestacje, kolportaż ulotek i plakatów oraz inne formy oporu podejmowane w grudniu 1981 r.

<https://www.ejournals.eu/WiS/2011/nr-2/art/18142/>

Nauczyciele wobec stanu wojennego / Sylwia Wykusz

Artykuł omawiający falę strajków w oświacie, zagadnienia związane z wprowadzeniem Karty Nauczyciela i tematykę artykułów pojawiających się na łamach Głosu Nauczycielskiego.

http://mait.com.ua/images/president/ZN_OTN_XXVIII.pdf#page=341

Multimedia

Stan wojenny w Polsce 1981-1983

Konferencja zorganizowana przez Europejskie Centrum Solidarności w 35 rocznicę wprowadzenia stanu wojennego. Wystąpili m.in. prof. Wojciech Polak, Piotr Brzeziński i prof. Andrzej Piasecki.

Cz. 1 <https://www.youtube.com/watch?v=ln6M7t0nysc>

Cz. 2 <https://www.youtube.com/watch?v=YPSaJbrdF1E>

Czołgi na ulicach Gdańska w stanie wojennym / IPN

Film zawiera nagranie z nasłuchu rozmów jednostek służby bezpieczeństwa z 16 grudnia 1981 r. i relację podoficera kompanii remontowej 16 pułku czołgów.

<https://www.youtube.com/watch?v=pnMGDSCwulA>

Stan wojenny : starcia z milicją i ZOMO na ulicach Wrocławia / Retro TVP Wrocław

Archiwalne nagrania Telewizji Polskiej z zamieszek na ulicach stolicy Śląska.

<https://www.youtube.com/watch?v=7si5Dphr8co>

Stan wojenny. Dlaczego? / IPN TV Kraków

Film przedstawiający ruch oporu w PRL, okres przed wprowadzeniem stanu wojennego, rolę ZSRR, nastroje społeczne.

<https://www.youtube.com/watch?v=wBkm0hGPcUc>

Przystanek historia. Odc. 11 : stan wojenny w PRL / IPNtvPL

Film, w którym zamieszczono fragmenty przemówienia Wojciecha Jaruzelskiego o wprowadzeniu stanu wojennego, uzasadnienie wprowadzenia stanu wojennego, geneza i obchody ósmej rocznicy stanu wojennego.

<https://www.youtube.com/watch?v=Xh5SoGmG8XY>

Zakazane historie : stan wojenny w Polsce / Leszek Pietrzak

Film przedstawiający początki stanu wojennego, jego genezę i rolę Wojciecha Jaruzelskiego.

<https://www.youtube.com/watch?v=GlCvRpXH2No>

Stan wojenny / Polskie Radio

Szereg materiałów audio pochodzących z Archiwum Polskiego Radia, dodatkowo artykuły i wywiady.

<https://www.polskieradio.pl/101,Stan-wojenny>

Gospodarcze podłoże i skutki wprowadzenia stanu wojennego / rozmowę z dr. hab. Marianem Szołuchą przeprowadził Jędrzej Lipski

Materiał audio opublikowany na portalu Polskie Radio24.pl.

<https://www.polskieradio24.pl/130/5560/Artykul/1952088,Gospodarcze-podloze-i-skutki-wprowadzenia-stanu-wojennego>

Stan wojenny - obrona przed większym złem?

Stosunek do stanu wojennego, kontrowersje z nim związane, mity i stereotypy, skutki stanu wojennego.

https://www.youtube.com/watch?v=1mGru_fkDO0

Stan wojenny 1981 : wspomnienia i refleksje Jerzego Stopy

Zaproszony do rozmowy gość jest radnym m. Skarżysko-Kamienna. Był członkiem NSZZ Solidarność w tamtych latach.

<https://www.youtube.com/watch?v=Kj18Ei54pCU>

Ogłoszenie stanu wojennego : przemówienie Wojciecha Jaruzelskiego z 13 grudnia 1981 r.

<https://www.youtube.com/watch?v=7MHPrdAbse0>

Bibliografia

Stan wojenny w Polsce – 13 grudnia 1981 r. : zestawienie bibliograficzne w wyborze ze zbiorów Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Bielsku-Białej za lata 1983-2021 / Barbara Derewiecka

https://pbw.bielsko.pl/images/pliki/bibliografie/2021/stan_wojenny_bibliografia.pdf

Polecane czasopisma publikujące artykuły o stanie wojennym:

Czasopisma są dostępne w czytelni Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Bielsku-Białej ul. Komorowicka 48.

1. Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej
<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/biuletyn-ipn>
2. CzasyPismo
https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/periodyki-ipn/czasy_pismo
3. Dzieje Najnowsze
<https://apcz.umk.pl/DN>
4. Mówią Wieki
<https://www.mowiawieki.pl/>
5. Śląsk
http://www.slaskgtl.pl/miesiecznik_slask/0
6. Wiadomości Historyczne
<https://www.aspress.com.pl/historia/>

oprac. Małgorzata Czub
nauczyciel bibliotekarz
Wydział Informacyjno-Bibliograficzny i Czytelnia
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Bielsku-Białej